

den 2. marts 1999 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 35:

Forespørgsel til statsministeren [om, hvilke konsekvenser regeringen mener der bør drages af, at Højesteret har kendt Tvindloven grundlovsstridig].

Af Søren Søndergaard (EL) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 23/2 99).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 80: Forslag til økologilov.

Af fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen).
(Fremsat 4/11 98. Første behandling 19/11 98. Betænkning 10/2 99. Anden behandling 23/2 99).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 97 stemmer (S, V, KF, SF, DF, CD, RV, EL og KRF) mod 2 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om tilvejebringelse af regler for erhvervelse af »kørekort« til etablering af fødevareforretning, daglig drift heraf samt for fratagelse af »kørekort«, såfremt der konstateres væsentlige fejl og mangler i forretningen.

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl.
(Fremsat 12/11 98. Første behandling 11/12 98. Betænkning 10/2 99).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 11 (DF og FP) stemte for, 89 imod (S, V, KF, SF, CD, RV, EL og KRF).

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 82:

Forslag til folketingsbeslutning om bedre muligheder for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land.

Af Hans Christian Schmidt (V), Henriette Kjær (KF), Svend Aage Fauerholdt (DF), Ebbe Kalnæs (CD) og Thorkild B. Fransgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 27/1 99).

Sammen med denne sag foretoges:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 83:

Forslag til folketingsbeslutning om udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger.

Af Hans Christian Schmidt (V), Henriette Kjær (KF), Svend Aage Fauerholdt (DF), Ebbe Kalnæs (CD) og Thorkild B. Fransgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 27/1 99).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 84:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper.

Af Hans Christian Schmidt (V), Henriette Kjær (KF), Svend Aage Fauverholdt (DF), Ebbe Kalnæs (CD) og Thorkild B. Fransgaard (FP) m.fl. (Fremsat 27/1 99).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Folketinget står igen over for at skulle behandle tre beslutningsforslag om at lempe kravene om landzonetilladelse til byggeri og ændret anvendelse i landzonen, og det er, som man vil vide, mindre end 2 år siden, de samme forslag blev fremsat, behandlet og afvist her i Tinget.

Det, forslagene går ud på, er at give ejerne af fast ejendom i landzonen nogle rettigheder, som ingen andre ejere har i vores samfund. I al sin enkelhed går forslagene ud på, at hvis man ejer en virksomhed, en bygning eller en landbrugsejendom på landet, så skal man uden nogen restriktioner have ret til at udvide virksomheden, indrette og anvende bygningerne, som man selv lyster, opføre nye boliger, hvis man synes, at familien eller de ansatte skal bo på gården.

Hvorfor etablere sin virksomhed i de dyre planlagte erhvervsområder i byerne, som kommunerne har investeret i og ofret betydelige midler på, hvis man bare kan gøre det ved at finde en nedlagt staldbygning ude på landet? Og hvorfor blive boende i et hus inde i byen, hvis man kvit og frit kan indrette sig på landet og så oven i købet have sit pladeværksted lige ved siden af og oven i købet, efter at man har etableret sig, bare kan udvide det og udvide det?

Strukturudviklingen går stærkt i øjeblikket i landbruget, og der er selvfølgelig en væsentlig diskussion at tage om de derved overflødiggjorte bygninger, og den er regeringen villig til at tage. Men at sige, at man bare kvit og frit kan bruge denne bygningsmasse uden nogen form for restriktioner, uden nogen form for planlægning, vil betyde, at vi bare vil få en sprekt,

uhæmmet udvikling af byfunktioner i det åbne land.

Når man en gang imellem har prøvet at flyve og der fra luften kan se kortet, vil man se, at Danmark er et velplanlagt land, hvor der er klar adskillelse mellem by og land, mellem den egentlige bymæssige bebyggelse og det åbne land, mellem landsbyen og det åbne land, og vi har afgrænsede bygningsenheder i det åbne land, der snævert knytter sig til landbrugsproduktionen. Kommer man derimod ud til andre lande, så ser man en fuldstændig bebyggelse i det åbne land, så ser man et mønster, som tyder på mangel på respekt for naturressourcerne.

Det er skuffende, at partier, der selv står bag den planlovgivning, vi andre er blevet sat til at administrere, ønsker at lave dette attentat på planloven.

Man bebrejder fra forslagsstillernes side Naturklagenævnet, at det træffer afgørelser, som er forskellige fra område til område i landet. Jamen det er jo netop udtryk for, at vi i vores lovgivning lægger vægt på, at man skal kunne tage regionale lokale hensyn, og at vi netop ikke er interesseret i en så stram regulering, der gør, at man ikke kan respektere, at der i Danmark er betydelige lokale forskelle.

Planlægning, landzoneregler er et værktøj, som et stort flertal i Folketinget har ønsket at give de lokale myndigheder. Det er ikke forbud, det er redskaber, der kan bruges, og jeg beder meget indtrængende om, at vi fastholder denne balance og fastholder den beskyttelse, der ligger i det.

Forslagsstillerne lægger ikke skjul på, at årsagen til, at man fremmer disse forslag, er, at man har været i mindretal i Naturklagenævnet. Nu er det jo en usædvanlig konstellation, at der i Naturklagenævnet helt tilbage fra Overfredningsnævnets tid sidder folketingspolitikere svarende til en repræsentant fra hvert af de i Finansudvalget repræsenterede partier. Det vil sige, at folketingsmedlemmerne er med til at træffe retsafgørelser i Naturklagenævnet sammen med den neutrale formand og de to medlemmer udpeget af Højesteret.

Personlig er jeg tilhænger af denne konstruktion, men det gør naturligvis, at folketingsmedlemmerne bør holde tingene adskilt, sådan at man behandler konkrete sager i Naturklagenævnet uden bagefter at tage eventuelle nederlag herind for at få os i Folketinget til at blive overnaturklagenævnet i disse sager her.

Jeg siger det for god ordens skyld. Jeg bryder mig personlig ikke om den praksis, der her er ved at udvikle sig, og skal kraftigt henstille til de politiske repræsentanter og politiske ordførere, der sidder i Naturklagenævnet, at de husker på, at der er denne adskillelse i Danmark mellem den dømmende og den lovgivende magt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg skal senere komme med en uddybning af alle tre beslutningsforslag, men jeg vil gerne sige til miljøministeren: Det er jo sådan set underligt, at vi kan få en melding her fra talerstolen om, at det, det gælder om, er, at man ikke må blande to instanser sammen, når man kan være folketingspolitiker og sidde i Naturklagenævnet. Så vil jeg sige til miljøministeren, at jeg håber, at det så afføder en eller anden handling. Det må jo være, fordi man ønsker at lave om på tingene.

Jeg skal gøre ministeren opmærksom på, at hvis man i Naturklagenævnet hævder det her synspunkt, er netop det generelle synspunkt, at det jo må være noget, man skal tage op i Folketingssalen.

Jeg kan godt undre mig over, at ministeren virkelig ikke er bedre bekendt med sin egen procedure. Det er jo netop sådan, at Naturklagenævnet skal forholde sig til sagerne. Hvis man ønsker et andet retsgrundlag, sådan at der vil være et andet udfald på nogle af de sager, er det jo netop i Folketingssalen her, at man skal stille forslag om ændringer.

Jeg er lidt ærgerlig over, at ministeren i det mindste ikke modtager det i den ånd. Det er da her, at det skal foregå, at vi skal diskutere det.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Der er intet formelt forkert i det, hr. Schmidt har foretaget sig, intet formelt. Det er heller ikke det, jeg siger. Jeg siger bare, at jeg er tilhænger af en situation, hvor vores naturplanlægnings øverste klageinstans repræsenterer det folkelige element, som repræsentanter udpeget af de politiske partier udgør. Det har jeg været tilhænger af. Det ønsker jeg ikke at ændre.

Men før hr. Schmidt kom i det pågældende Naturklagenævn, har vi aldrig haft situationer, hvor man har brugt dette, at man er blevet stemt ned i Naturklagenævnet, til at drive agitation og til at rejse konkrete sager her i Folke-

tingssalen. Det er der ikke noget ukorrekt i. Jeg siger bare, at jeg bryder mig ikke om det.

Jeg mener, at man netop i denne dobbeltrolle bør tilstræbe at holde tingene adskilt, og det har generationer af folketingspolitikere formået før hr. Schmidt, og jeg håber også, at generationer efter hr. Schmidt vil være i stand til at kunne forvalte disse ting.

Der er ikke noget ukorrekt, der er ikke noget formelt forkert, og jeg tænker ikke på at ændre noget ved det her. Jeg skal ikke irrettesætte nogen. Jeg siger bare, at vi ikke har været vidne til det før, og jeg håber heller ikke, vi bliver vidne til det i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det var en helt anden vinkel, jeg bemærkede. Det var, tror jeg, ministerens allerførste sætning stort set, hvor ministeren siger, at de her beslutningsforslag vil give nogle ret til noget, som absolut ingen andre har ret til.

Den forstår jeg simpelt hen ikke. Hvem andre skulle have ret? Hvis man har en industrigrund, er det også kun ejeren af industrigrunden, der har ret til at bygge på den. Jeg forstår ikke, hvad det er, ministeren vil med det her.

Jeg er heller ikke medforslagsstiller til de beslutningsforslag her, for jeg synes, de minder alt for meget om en ideologisk krig, som jeg ikke ønsker at deltage i. Jeg forstår simpelt hen ikke den sammenligning. Hvis man har en bil, så er det også ejeren, der har ret til at køre i den.

Jeg forstår nok, at vi ikke vil have alting svinet til ude i miljøet, men jeg forstår ikke den sammenligning.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er jo dybt beklageligt, at en minister skal bruge tiden her i Folketingssalen på at se, om man kan mistænkeliggøre nogle folketingsmedlemmers handlinger uden samtidig at fortælle Folketinget, selv om de måske ved det i forvejen, at der jo har siddet mange flere folketingsmedlemmer end en enkelt. Det er bare mest bemælteligt lige i dag at fremhæve det på den måde, så man kan flytte opmærksomheden.

Må jeg ikke sige til ministeren, at det kunne jo også være, at nogle folketingsmedlemmer, der har oplevet det i Naturklagenævnet og set, hvordan loven virker, har fået den opfattelse og fået den indsigt i, hvordan loven virker, som

gør, at de har lyst til at stille nogle forslag om ændringer.

Jeg vil bede ministeren om at stoppe den snak her. Den har et helt andet formål, og jeg synes, det er dybt beklageligt.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Fauherholdt (DF):

Når ministeren udtrykker, at det er et attentat mod planloven, så må man sige: Nej, det er det overhovedet ikke. Det, vi gør i de her beslutningsforslag, er, at vi skaber en smidighed i det åbne land. Det er det, det hele drejer sig om. Vi skal være mere smidige, fordi forholdene er blevet, som de er i det åbne land.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg tror ikke, det er nogen tilfældighed, at de mange folketingsmedlemmer, der i årenes løb har siddet i Naturklagenævnet, aldrig har gjort det, som hr. Schmidt og hans kolleger gør nu, aldrig. Det er kun det, jeg siger, og jeg håber også, det vil blive praksis i fremtiden, at man ikke sammenblander tingene.

Det er jo ikke ensbetydende med, at man ikke kan rejse planlægningssspørgsmål osv. Her er der en meget, meget snæver sammenhæng i forhold til ens arbejde i Naturklagenævnet og lovgivningsarbejdet, og det bryder jeg mig personlig ikke om, men der kan vi have forskellige vurderinger. Jeg siger bare, at mine vurderinger støttes af, at snevevis af kolleger hidtil har pålagt sig selv begrænsninger, når de sad i Naturklagenævnet. Men det er ikke det, der er det afgørende her i dag at diskutere. Der kan hr. Schmidt og jeg have forskellige opfattelser.

Det, der er vigtigt, er naturligvis at gøre sig klart, at kernen i vores naturbeskyttelse, kernen i vores beskyttelse af det åbne land, er, at de aktiviteter, der skal ske i det åbne land, skal have snæver erhvervsmæssig sammenhæng med de erhverv, der udøves i det åbne land, altså landbrug.

Og når jeg siger, at ingen andre har de muligheder som dem, man lægger op til i beslutningsforslaget, er det, fordi ingen andre borgere har ret til bare at bygge huse i det åbne land. Det er kun landbruget, der har ret til det af hensyn til deres driftsbygninger og til deres drift, og der har vi jo meget liberale regler. Det er det, jeg prøver at sige. Det er til hr. Ole M. Nielsen.

Selvfølge må en landmand gøre – det kan han også i dag – med sin ejendom, præcis som han vil ud fra sit eget erhverv, ligesom en in-

dustrivirksomhed og ligesom en bilejer osv. kan gøre det. Men det, der er begrænsningen, er, at landzonebåndet har været bærende i de sidste 35 års planlægningslovgivning, og det er det, der er den afgørende ting i det. Det var kun det, jeg mente med det. Der er ikke noget som helst andet i det synspunkt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil ikke yderligere forlænge den debat om Folketingets medlemmer, men jeg synes måske, at ministeren skulle prøve at undersøge, hvor mange der har siddet der. Det kunne jo godt give et andet billede.

Jeg vil gerne spørge ministeren direkte, for nu bliver det sagt, at det er et spørgsmål om, at man ikke skal have lov til at bygge en bolig et eller andet sted ude på landet: Hvor i de tre beslutningsforslag står det, at nu skal nogen have lov til at bygge en eller anden bolig et eller andet sted ude på landet?

Er det ikke netop sådan, hvis ministeren kan bekræfte det her fra talerstolen, at det, beslutningsforslagene bygger på, er, når det sker som et led i et generationsskifte eller til en medhjælper? Vil ministeren ikke prøve at finde et sted i beslutningsforslagene, hvor det står, at nu kan nogle mennesker få lov til at bygge boliger frit, hvor de har lyst til det ude i landzonen?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Når det gælder om at afvige fra reglerne, når det gælder om at udvide et eller andet – sagt til ministeren – er der nogle regler for landbruget.

Jeg vil gerne spørge, jeg tror, jeg har gjort det en gang før, jeg kan ikke helt huske det: Tror ministeren, at vi i dag havde haft et Danfoss i Nordborg eller et LEGO i Billund, hvis de ikke var blevet skabt før regionplanerne og planloven, hvor en smedemester voksede ved knop-skydning og ikke nødvendigvis var taget ind til et udlagt område, eller hvor en tømrermester, som lavede trælegetøj, endte med at blive LEGO, så der blev en by ud for det sted?

Jeg tror ikke, vi laver nye LEGO'er eller nye Billund'er, og jeg tror heller ikke, vi laver nye Danfoss'er, for det er der ikke plads til, men også nogle små ting kunne passes ind nogle steder, uden at det ødelagde hverken miljø eller omgivelser. Der er jeg lidt bange for den nuværende planlov. Er ministeren ikke bekymret for det?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Tak til ministeren, fordi vi fik klaret op, hvad det er, vi snakker om. Det mener jeg bare er fuldstændig forkert. Det, ministeren siger, er, at det handler om, at landmænd skal have ret. Så kunne det jo tyde på, at modstanden mod de her beslutningsforslag specielt bygger på ministerens aversion imod landbruget og ikke på beskyttelse af miljøet.

Det sidste kunne jeg da forsvare, og det tror jeg da også, men så er det bare en misforståelse. Det er jo ikke en speciel ret til landmænd. Det er en speciel ret til folk, der har ejendomme i landområderne, og det er i forvejen tilladt at starte en virksomhed. Er det, det handler om, f.eks. ikke at udbygge den beskedent?

Jeg synes bare, den dér indledende bemærkning i ministerens første indlæg her var en misforståelse.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Frandsgaard (FP):

Miljøministeren siger, at det her bliver uretfærdigt. Der bliver givet nogle rettigheder til nogle på nogle områder, som andre ikke har. Jeg vil da gerne have miljøministeren til at nævne, hvad det er for nogle rettigheder. Jeg mener derimod, det er omvendt. Det bliver således, at der er nogle, der får de samme rettigheder som andre.

Miljøministeren spørger: Hvorfor etablere sig i et egentligt erhvervsområde, hvor erhvervslivet kan etablere sig, hvis der åbnes mulighed for, at man kan udvikle sig ude i landzoneområderne? Ja, det spørgsmål må miljøministeren selv svare på. Det er ham, der har været med til at lave den misforståede planlægning, at erhvervslivet absolut skal ligge inde i nærheden af byområderne.

Men det andet vil jeg gerne have, at miljøministeren svarer på.

Formanden:

Hr. Kim Andersen, og så skal vi jo nok se, om vi kan finde tilbage til ordførerrækken på et tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg er dybt forundret over den vinkel, som miljø- og energiministeren har ønsket at give den her debat.

Et spørgsmål om øget aktivitet i landdistrikterne, bedre udnyttelse af nogle ressourcer ønskes af ministeren gjort til en principiel debat om magtudøvelse, lovgivning, om et enkelt folketingsmedlems placering i Naturklagenævnet. Det undrer mig.

Det her er jo et principielt spørgsmål, som er rejst i nogle beslutningsforslag, og det er vel i og for sig det, forummet her er til.

Det kunne jo også være, fordi vi i Venstre havde nogle erfaringer på det her område fra vores bagland, fra vores daglige virke og fra de organer, vi i øvrigt indgår i. Der er det jo altså en kendt sag, at vi om ikke daglig så ugentlig støder på sager, hvor indlysende projekter, som kunne være med til at skabe aktivitet, økonomisk fremdrift, beskæftigelse, øget aktivitet i landdistrikterne, bliver bremsede af formaliteter og ganske små besværligheder, som forvaltninger og flertal i amterne kan hæfte sig op på med de nuværende planlove i hånden.

Det er disse forhold, vi ønsker at sætte fokus på. Det er de forhold, vi ønsker at få revideret, så vi i højere grad kan få aktivitet og økonomisk fremgang i landdistrikterne. Det synes jeg ministeren skulle forholde sig til i stedet for at være formalist.

Formanden:

Så er det fru Lis Greibe som ordfører.

Lis Greibe (S):

I maj 1997 behandlede Folketinget tre beslutningsforslag i ganske samme form som dem, vi skal debattere i dag,

Argumentationerne til dagens beslutningsforslag adskiller sig kun ganske lidt fra dem, der blev fremført til forslagene fra folketingsåret 1996-97, og de baserer sig desuden på afgørelser, der er så gamle, at de allerede indgik i handlingerne af forslagene i maj 1997.

Jeg tror, at også medlemmer af beslutningsforslagspartierne har haft den samme oplevelse som jeg selv. Man har været i udlandet og har dér set grusomme eksempler på fri vækst, på manglende planlægning, og man har glædet sig over, at vi i Danmark tager hånd om, hvorledes udviklingen og udformningen af vore omgivelser skal ske.

I den sammenhæng tænker jeg naturligvis ikke blot på de æstetiske hensyn, der skal tages, men også på de mange praktiske, der følger med placeringen af de forskellige funktioner,

bosteder, produktionsvirksomhed, fritidsaktiviteter osv.

Vi har i Danmark fornuftigt valgt at styre bl.a. placeringen af erhvervsvirksomheder, og hvis vi åbner for muligheden for tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land og genanvendelse af overflødige landbrugsbygninger til erhverv og bolig, stilles der større krav til det offentlige i form af kloakering, dagrenovation, vand- og energiforsyning og vejforbindelser.

Derudover kan forventes øgede miljøkonflikter og flere nabostridigheder.

Landzonebestemmelsen har de overordnede formål at sikre landzonen mod uplanlagt bebyggelse, at holde ejendomsvurderingerne nede og at beskytte jordbrugets produktionsmuligheder mod konflikter mellem erhvervs- og jordbrugsinteresser. Hermed tilgodeses ønsker fra såvel landbrugsbeboerne som resten af befolkningen.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 82, slutter forslagsstilleren sine bemærkninger med, at man »ikke ønsker at give alle virksomheder i det åbne land fri mulighed for at foretage til- og ombygninger. Det er alene hensigten at sikre, at iværksættere og mindre virksomheder ikke tvinges til at bremse produktionen, når der kommer lidt medvind.«

Jeg spørger så: Hvor meget skal det kunne tillades at udvide? Hvor mange gange skal der gives lov til ekspansion? Skal der ikke bremses overhovedet, hvis en virksomhed blot har medvind? Hvor skal man lægge snittet?

Efter de nugældende regler tages der hensyn til lokale forhold, idet amt og kommune er involveret i administrationen af landzonebestemmelserne. Vi er i Socialdemokratiet tilfredse med denne praksis og ønsker bestemt ikke at lempe på de muligheder, der eksisterer i dag.

I B 83 ønskes ret til genanvendelse af en overflødiggjort landbrugsbygning til erhverv eller bolig. Vi vil fortsat have en skelnen mellem det åbne land og de områder, hvor der skal være mere intensiv placering af boligbyggeri og erhvervsvirksomheder. Af de tidligere nævnte grunde, af både æstetisk og praktisk art, afviser vi B 83.

B 84 vil udvide muligheden for yderligere bosættelse i landområdet. Det skal ganske vist ske på visse betingelser, men jeg tvivler på, at vi i dag reelt står med et så stort problem, at det berettiger, at vi atter skal se på sagen. De

eksempler, der nævnes i forslaget, er præcis de samme som anført i 1997. Forslagsstillerne kan åbenbart ikke diske op med nye eksempler, og dette indikerer vel, at reglerne om opførelse af en erhvervsmæssigt nødvendig bolig til f.eks. en medhjælper ikke kræver tilladelse, og at ansøgninger om at indrette boliger i tomme boliger på landbrugsejendomme normalt imødekommes; at disse regler fungerer tilfredsstillende.

Socialdemokratiet kan ej heller i 1999 støtte de fremsatte beslutningsforslag, og jeg kan allerede nu forudsige, at vi ikke, uanset hvor mange gange de samme forslag fremsættes, ændrer vor overordnede holdning dertil.

Vi har et meget stort og velment ønske om at bibeholde opdelingen af Danmark i landzoneområder og byzoneområder. Og vi stoler ikke på de frie kræfters spil og på, at hensyntagen til almenvellet vil herske.

Da ordføreren fra Det Radikale Venstre ikke kan være til stede, så skal jeg på vedkommendes vegne meddele, at De Radikale heller ikke kan støtte de fremsatte beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg forstod på fru Lis Greibe, at når vi diskuterer det her om større tilbygninger og ombygninger, så var Socialdemokratiet ikke positivt stemt over for det. Må jeg ikke godt spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvor ligger niveauet, hvor Socialdemokratiet kan være med?

Når man går ind og laver en lov som planloven, er det jo de ideer og de baggrundspapirer, der ligger bag sådan en planlov, der viser, hvor man kan lægge sig henne. Så det synes jeg måske kunne være interessant, for jeg er meget interesseret i, at vi kunne finde et kompromis med Socialdemokratiet, hvis vi kunne få at vide, hvor Socialdemokratiets grænse er. Hvor er det, de vil sige: Det er o.k., hvis det ligger inden for de kvadratmeter, eller hvis det er så og så meget?

Hvad forstår man ved det, når man så klart kan afvise det og sige, at det slet ikke er noget for os, det er helt uspiseligt?

Og vedrørende B 84 må jeg bare bede fru Lis Greibe om at finde det eksempel, der bliver nævnt fra Ringkøbing Amt, i 1996-97-forslaget, idet det faktisk er en sag, der først er afgjort efter den dato.

(Kort bemærkning).

Lis Greibe (S):

Hr. Hans Christian Schmidt spørger om, hvor Socialdemokratiets grænse er. Jamen det er lige præcis her, vandene skilles. Vi mener, at det fungerer godt, fordi der tages lokale hensyn, og derfor kan vi ikke gå ind i Folketinget og sige, at grænsen skal ligge her og der. Det er vigtigt, at de lokale er med og bestemmer. Det er dem, der ligesom tager alle de hensyn, som eksisterer i det lokale område, og som skal tages, fordi det er dem, der står med problemerne, hvis udviklingen bare løber løbsk.

Så bliver der henvist til, at der måske er et enkelt eksempel i B 84, som ikke er det samme. Jeg sagde heller ikke alle, men jeg sagde, at det var de samme argumenter, der blev fremført. Det kan godt være, at jeg ikke sagde, at det i hovedtrækkene var de samme eksempler, der blev fremført. Hr. Hans Christian Schmidt må meget undskylde, hvis jeg ikke har rost hr. Hans Christian Schmidt for at finde bare ét nyt eksempel siden dengang.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu er vi slet ikke så sarte. Det er bare, fordi det er den tone, der er blevet lagt også fra ministerens side, hvor man siger, at det jo bare er en gentagelse, og at det ingen betydning har.

Der vil jeg bare sige, at nu er det jo sådan, at der har været et folketingsvalg undervejs, og at Folketinget har fået en anden sammensætning. Jeg synes sådan set, at det er overraskende, at både ministeren og den socialdemokratiske ordfører forsøger lidt at nedgøre, at Folketinget, efter at der har været valg, forsøger at afprøve, om der skulle være et nyt synspunkt, et nyt flertal i Folketingssalen.

Jeg synes sådan set, det er de demokratiske spilleregler, man er nødt til at efterleve, når man er minister eller ordfører på en sag. Så jeg synes i grunden, at det er lidt ærgerligt, og jeg vil håbe på, at Socialdemokratiet vil gå positivt ind i forhandling om de her forslag.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Frandsgaard (FP):

Den socialdemokratiske ordfører vil ikke være med til at lægge niveauet herindefra, for det ville være rigtigt, at man ude i lokalsamfundene er medbestemmende om, hvordan udviklingen skal være. Sådan forstod jeg det.

Så vil jeg gerne spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvordan skal de ude i lokalområderne have mulighed for at være medbestemmende, når zonelovskompetencen er lagt ud til amterne, og når det bliver bestemt ovenfra?

(Kort bemærkning).

Lis Greibe (S):

Det er jo sådan, at kommunerne faktisk har ret til at lave lokalplaner for området, der ligger omkring landsbyerne, og i det hele taget lave lokalplaner, som også skal tilgodese nogle af de ønsker, som kommunerne har.

Det er rigtigt, at kompetencen for landzone-loven ligger hos amterne, og det holder vi i Socialdemokratiet meget fast ved. Vi mener, at amterne netop kan tage det dér overordnede hensyn også til flere kommuner, da det jo ofte er flere kommuner, der er involveret i et problem. Derudover får vi en lidt mere ensartet holdning til, hvordan vi skal lade vort land udvikle sig, end hvis vi lader den enkelte kommune sidde og tage meget, jeg vil ikke sige personlige hensyn, men alligevel: Man er nemlig meget tæt på borgeren, og det kan give nogle problemer at skulle tage nogle beslutninger, der går mod den enkelte borger.

Amtet kan have den overordnede holdning. De kan se lidt mere på, hvad der er almenets vel, og hvordan det i allerhøjeste grad kan være en fordel også for Danmark som helhed.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg synes, det kunne være interessant, om vi kunne få en lille opblødning i den her problematik fra Socialdemokratiets side. Ude i amterne sidder vi hver eneste uge med sager, som kunne være med til at nyttiggøre nedlagte driftsbygninger ved landbrugsejendomme. Disse kunne bruges af tømrermestre, af igangsættere, som vil starte en mindre virksomhed op.

Mange gode socialdemokrater sidder faktisk og er positive over for, om det kunne lade sig gøre at vitalisere de aktiver, der er, men vi bliver forhindrede i det, og det gør de gode socialdemokrater også, af en alt for restriktiv planlov, af en lovgivning, som ikke er i overensstemmelse med de tendenser, der er i tiden, og det potentiale, der er for at udvikle de aktiver, vi rent faktisk har i det åbne land.

Jeg synes, Socialdemokratiet skulle bløde en lille smule op på en lidt gammeldags holdning.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Den socialdemokratiske ordfører siger, at der er mulighed for, at man ude i lokalsamfundet får indflydelse, ved at kommunen kan lave en lokalplan for en landsby.

Det har den socialdemokratiske ordfører fuldstændig ret i, men det har bare ikke rigtig noget med den her sag at gøre, for ved sådan en lokalplan er det amtet, der bestemmer, hvad der må stå i den. Og inden for en sådan lokalplan, og hvad man kan dér, kan man ikke give lov til udvidelse af en virksomhed overhovedet, uden at det igen skal til amtsrådet og vurderes, om det overhovedet kan lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Lis Greibe (S):

Jeg vil da ikke betvivle, at der i amtskommunerne nogle gange bliver behandlet nogle sager, hvor der kan sidde personer, som synes, at der er nogle personlige ting, eller der er nogle praktiske ting, som gør, at dette og hint godt kunne lade sig gøre; men jeg er omvendt meget tilfreds med, at vi har en planlov, som i den grad ikke går ind og tager små enkelthensyn, men som tager et overordnet hensyn til, hvordan vores land skal udvikle sig planlægningsmæssigt.

De borgerlige har jo også været dem, der indførte selve den planlov. Vi stemte imod. Og så kan de selvfølgelig sige: Nå ja, vi har ganske vist indført loven, men vi mener så, at nu har samfundet udviklet sig, så der nu skal ske nogle ændringer.

Jamen altså, hvis man hver gang skal sige: Nu er der sket nogle ændringer, som faktisk gør, at det ville være meget bekvemt for nogle, så har vi ret til at ændre det og så bare se bort fra, at det som helhed er en dårlig løsning. Så har vi til gengæld også ret til at sige: Jamen det synes vi altså ikke er en god idé. Vi holder fast ved den planlov, der er nu, som netop tilgoder, at vi har et åbent land, og så har vi mulighed for at lægge en erhvervsvirksomhed også i landsbyerne, som jeg da ved at de borgerlige meget gerne vil skal styrkes og ikke gerne affolkes.

Derfor kan jeg ikke forstå, at man ikke i høje grad kunne være med til, at man fik lagt nogle af disse små erhvervsvirksomheder ind ved landsbyerne, så vi også fik et pulveriserende liv dér. Det troede jeg faktisk de borgerlige var meget mere interesserede i i virkeligheden.

Hans Christian Schmidt (V):

Partierne bag forslagene har jo i lang tid arbejdet på at give planloven et serviceeftersyn, og det har Venstre også. Vi kan sådan set sige, at det kun er i Folketingssalen, at vi møder modstand og ingen forståelse. Det er en noget overraskende holdning, for kommer man ud i befolkningen, som skal leve med den, kommer man i kommunerne, kommer man i amterne, sådan set alle andre steder end lige her, så kan de godt se, at den trænger til en forenkling, den lov trænger til at forbedres.

Det er jo underligt, når man tænker på, hvor lang tid, vi har haft planloven, at man så ikke kan tåle en ganske lille forbedring af en lovgivning. Det synes jeg er ærgerligt. Vi oplever nemlig gang på gang, at borgere forhindres i at bygge om eller bygge til eller udvide en velfungerende drift til glæde for både beskæftigelsen og for livet på landet.

Og de tre beslutningsforslag her er jo fyldt med eksempler på historier, groteske historier, hvor borgere kommer i klemme i systemet, og det er ikke altid, fordi man kan sige, at det er sådan en beslutning, man har taget ude i systemet. Næh, det er meget ofte, fordi planloven foreskriver, at sådan skal det være. Den giver simpelt hen nogle meget stramme regler for, hvad der er muligt.

Hvis man ville gå ind og læse om nogle af de sager, som befolkningen får afgjort igen og igen, så vil man også se, at argumentationen meget ofte er, at »planloven tilstræber ikke«, »planloven foreskriver« osv. Det er altid planloven, man har med i det.

Det her er jo en enestående chance for ministeren, for at ministeren vil få mulighed for selv at komme med forslaget. Det vil sige, at det sådan set er ministeren, som selv kan bestemme, hvordan forslaget skal se ud, og så forholder vi os til det. Problemet er vel i grunden for både ministeren og regeringspartierne, som vi har hørt indtil nu være imod forslagene, at de har besluttet sig for at være imod dem. Det er simpelt hen en forudsætning, at de vil være imod dem og ikke vil sige: Nå jo, jamen vi går ind og kigger på det, for vi kan selv få lov til at lave forslagene. Men de er bare imod det.

Når vi spørger om, hvad der så er af muligheder, man kunne lægge ind sammen, får vi intet svar. Det er jo ærgerligt, for det ville jo være interessant at vide, hvor Socialdemokratiet ligger henne, for planloven foreskriver nemlig nogle begrænsninger. Ellers må jeg jo forstå de

bemærkninger, der er kommet her, sådan, at man mener, at planloven giver fuld slip, så hvis man derude ville gøre, hvad man ville, så kunne man. Og det er der blevet sagt. Jeg tror, at det var hr. Fransgaard, der sagde, at det jo netop er sådan, at man har hindret kommunalbestyrelsen i at have en særlig indflydelse på tingene.

Vi ønsker altså med de her tre forslag at skabe bedre mulighed for at foretage tilbygninger til og større ombygninger af eksisterende virksomheder i det åbne land, at gøre det muligt at genanvende en overflødiggjort landbrugsbygning til erhverv eller bolig, og at tillade ejeren af en landbrugsejendom – en ejer af en landbrugsejendom – at opføre eller indrette en yderligere bolig på sin ejendom, når det sker som led i et glidende generationsskifte eller til brug for en medhjælper.

Der er altså ikke tale om nogen grundlæggende ændring af planloven, men derimod om små ændringer, der vil gøre loven mere menneskelig og bringe den i trit med udviklingen. Også i trit med de store festlige taler, som jeg tror politikere fra næsten alle partier kan holde, om, at vi vil gøre noget for landdistrikterne. Jeg synes, det vil klæde Folketinget at omsætte dem til handling.

Det er jo sådan, at flere af de virksomheder derude sådan set lidt ironisk kan sige: Ja, vi er nødt til at lukke på grund af succes. Og det er jo ærgerligt. Der tror jeg nok at vi skal tage en fordomsfri debat og sige: Hvor meget kan vi acceptere? Det er jo ikke flere tusinde kvadrater vi taler om.

Vi vil selvfølgelig i udvalget sikre os, at ministeren – det er vi sikre på; det er jo ministerens stil – i strømme vil lade os tilflyde alle de afgørelser, så vi kan få en rigtig seriøs debat på baggrund af faktisk skete ting derude, i stedet for hvad vi tror, eller hvad der har været hensigten. Så vi vil selvfølgelig bede ministeren om, at vi virkelig får kulegravet det område, så vi kan se, hvad det er for afgørelser, der bliver truffet.

Jeg må sige, at når vi hører ude omkring, så får vi altså mange henvendelser om afgørelser, der er truffet på baggrund af planloven, og det kan nærmest få en til at ryste på hovedet.

Jeg har kendt til og fået brev fra ældre mennesker, der ikke måtte blive boende på deres fædrene gård, som sønnen havde overtaget, fordi loven foreskriver, at der ikke må være flere helårsbeboelser på samme ejendom. Jeg er

nødt til at sige, at selv om man her fra talerstolen gerne vil fortælle om, at sådan er det ikke, så vil det være sådan, at begynder man at læse på de sager, kan man se, at sådan afgøres sagerne: at man ikke kan få lov til at have en generationsskifteejendom. Det er da mærkeligt, når man tænker på, at man skal hjælpe hinanden med at få tingene i gang derude, og at vi skal have liv i landdistrikterne.

Vi har eksempler på, at et firma får afslag på at indrette anden aktivitet i en nedlagt landbrugsejendom, og igen var årsagen, at om- og tilbygninger vil skæmme naturen osv.

Hvis vi ønsker at fastholde befolkningen i landdistrikterne og hindre affolkningen af de tyndt befolkede områder, er det tvingende nødvendigt, at det bliver gjort mere attraktivt at bo på landet. De tre forslag, vi her står med, er alle skridt i den rigtige retning, ikke store skridt, men nødvendige skridt.

Jeg imødeser gerne, at man fra talerstolen og under udvalgsbehandlingen siger, at der er visse ting, der så må nuanceres, og at vi må ind og kigge på, hvad det så er for ting, vi skal justere. Jeg synes bare, at det er ærgerligt, hvis man bare kommer med en total afvisning, før vi er kommet i gang med at kulegrave, hvordan planloven har virket.

(Kort bemærkning).

Lis Greibe (S):

Hr. Hans Christian Schmidt siger, at vi burde kunne tåle en lille forbedring. Jeg synes, at det ville have klædt forslagsstillerne, hvis de havde været mere konkrete i dag, end de var for et par år siden, således at vi kunne se, hvor de vil have snittet lagt, hvor det skulle ske, på hvilken måde osv. Bl.a. er der en formulering om, at virksomheder, der har medvind, skal have lov, og som jeg også sagde: Hvad vil det så sige? Skal de blive ved med at have lov?

Der blev henvist til LEGO og Danfoss. Jeg vil da så også lige her gøre opmærksom på, at vi jo selvfølgelig ikke tænker på at nedlægge hverken LEGO eller Danfoss og er glade for, at vi har så store virksomheder, men det skal da ikke skjules, at det også har givet nogle problemer infrastruktur-mæssigt og på anden vis. Disse store virksomheder suger megen arbejdskraft til sig. Det vil sige, at disse meget små kommuner bliver totalt afhængige af, at det går godt for de store virksomheder. Og det er en katastrofe den dag, sådan en virksomhed går ned. Så jeg vil ikke bare sige, at LEGO og det, der foregår på

Danfoss, kun er nogle succes historier uden problemer for det lokale område.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det har ikke været min hensigt at påvirke den socialdemokratiske ordfører med hensyn til, hvordan man stiller sig til firmaer som LEGO og Danfoss. Jeg vil blot sige, at Venstre er meget tilfreds med de to virksomheder. Vi glæder os over det arbejde og det, de i øvrigt tilfører vores danske samfund. Den debat vil jeg ikke ind i nu. Vi kan kun glæde os over det.

Så vil jeg blot sige, at det er jo tankevækkende. Nu bliver vi bedt om, at vi skal gøre det mere konkret. Normalt er tanken og tonen her nede jo, om vi ikke godt kunne forestille os, at vi bedre kunne gå ind i en forhandling og en dialog, for vi er altid så bastante og siger, hvordan tingene skal være. Når vi så nu vil ind i en dialog, så siger man: Nej, det er vi ikke så glade for, nu vil vi gerne vide præcis, hvordan man vil have det. Jamen det er jo det, som den kulegravning vil afsløre. Så jeg hører allerede nu en åbning: at nu går vi ind og kulegraver hele området.

Så kan det jo være helt legalt at have den holdning, at man ikke mener, at det skal medføre, at vi skal lave ændringer. Eller man kan sige, at hvis det er sådan, det har udviklet sig, så skal vi måske lave små justeringer. Det er da sket før, at lovgivningen bliver justeret en lille smule, når vi ser, hvordan den har virket.

Tom Beck (KF):

Det Konservative Folkeparti henholder sig til de argumenter, som blev fremført ved fremsættelsen i 1997. Det gør vi, fordi vi fortsat finder dem aktuelle.

Forslaget om ombygninger og tilbygninger er væsentlige og vigtige for ikke at bremse mindre virksomheder i vækst, og som det andet fordi erfaringer fra Naturklagenævnet har vist, at der er behov for en lovmæssig afklaring på det område. Det skal med det samme understreges, at det ikke sker for at åbne op for større industriproduktioner og lign., og at vi naturligvis fortsat ønsker dem placeret, som man lokalt har planlagt det.

Forslaget om bedre udnyttelse af tomme landbrugsbygninger er helt indlysende. Det er ufornuftigt og nærmest misbrug af investeringer, at tomme bygninger skal have lov til at stå og forfalde, når ejeren, hvis vi skaber mulighed

for det, kan udnytte dem og dermed sikre fortsat vedligeholdelse og brug. Den nugældende lovgivning på området har vist klare fejl og mangler, som der bør rettes op på.

Det sidste forslag om bygning af yderligere en bolig på en landejendom følger logikken i de to foregående.

Der bør åbnes op for en større fleksibilitet i landområderne, så personer i højere grad kan indrette sig på deres ejendomme, som det nu engang er mest hensigtsmæssigt.

Samtidig vil det kunne være med til at standse eller begrænse fraflytningen fra landet, så det er muligt, at folk kan blive boende på eller ved den ejendom, som vel ofte er deres livsværk, også efter at de måske er blevet for gamle til at kunne bidrage effektivt som medhjælpere.

Generelt om de tre beslutningsforslag kan jeg sige, at der er mulighed for at åbne op uden at skabe konflikter. Det er ressourcospild og misbrug af investering at rive gamle bygninger ned, når man i stedet kan spare på energiforbruget ved at ombygge dem.

Der er mange klagesager og uheldige eksempler i Naturklagenævnet på disse forhold, som viser behovet for en lovændring på det område. Det nytter ikke, at det fungerer godt i visse egne, når man kan konstatere, at der er store regionale forskelle på grund af uklarheder i loven.

Man vil ud over det kunne opnå at øge befolkningstallet på landet, hvilket er nødvendigt for lokalsamfundets bevarelse, samtidig med at man styrker det sociale netværk på landet.

Steen Gade (SF):

Jeg vil sige til lykke til hr. Tom Beck med hans første tale her i Folketinget. Jeg synes, det var en god tale. Man ved jo aldrig, hvilken tale man får mulighed for at holde som den første. Jeg tror, at min første tale her i Folketinget var om margarineloven, og jeg prøvede da også at få det bedste ud af det, og jeg synes også, at hr. Tom Beck fik det bedste ud af det ikke så gode forarbejde, der her er lavet af hans forgænger.

Så til forslagene: Det er jo genfremsættelser, vi her har med at gøre, og derfor kunne jeg jo henvise til det, vi har sagt før, medmindre vi har skiftet standpunkt. Det har vi overordnet ikke. Men jeg synes måske, at forslagsstillerne kunne have gjort sig den anstrengelse, sådan åndelige anstrengelse, at de f.eks. havde kigget på deres forslag og fundet ud af, hvad det egentlig er, de mener med de her forslag.

Jeg har nok forstået, at man vil have en mindre restriktiv administration af planloven og en kraftig åbning, hvad angår muligheder for tilbygning og hvad der i øvrigt kan ske i det åbne land. Det forstår jeg nok. Og dermed forstår jeg, at man løber fra det, som den daværende borgerlige miljøminister, Per Stig Møller, da loven blev vedtaget, sagde. Han sagde nemlig på det tidspunkt:

»I øvrigt er jeg glad for, at man nu ude i landdistrikterne kan opføre tilbygninger i ikke væsentligt omfang, som der står i loven, og det betyder naturligvis, at man ikke kan fordoble det bebyggede areal.«

Det var altså den daværende borgerlige regering, der lavede den lov, som vi nu snakker om. Og der blev åbnet muligheder for tilbygninger. Det var vi nogle der var skeptiske over for, men sådan er det. Og der blev så fra den regering givet et tilsagn om, at det skulle administreres forholdsvis restriktivt.

Det vil man nu have lempet yderligere, men så er det, at jeg leder efter, hvor grænserne er i det her. Lad os nu tage et af forslagene, som jeg synes har været det morsomste at læse – det er det med at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land – når man så skal finde ud af beskrivelsen af det her, så står der:

»Forslagsstillerne ønsker med beslutningsforslaget ikke at give alle virksomheder i det åbne land fri mulighed for at foretage til- og ombygninger.«

O.k. det er vi jo da enige om. Så det næste:

»Det er alene hensigten at sikre, at iværksættere og mindre virksomheder ikke tvinges til at bremse produktionen eller lukke, når der kommer lidt medvind.«

Jamen de skal selvfølgelig ikke lukke. De skal sådan set flytte til et industriareal, når de når en vis størrelse. Mener Venstre og De Konservative også det? Det kan jeg så læse i den næste sætning, at det mener Venstre og De Konservative faktisk, for så står der:

»Når virksomheden skal udvide med mange tusinde kvadratmeter«. Men så må jeg spørge: Hvor mange tusinde kvadratmeter, eller er det først, når det virkelig er 1.000 m²? Ligger grænsen sådan, at Venstre og De Konservative mener, man må udvide med 1.000 m²? Først når det er mange tusinde kvadratmeter, så skal det – og så står det – »normalt være i et industriområde, at udvidelsen skal foregå.«

Taget for pålydende så står der her, at man må få lov til at udvide med 1.000 m² og somme tider med mere end 1.000 m². Det er jo overhovedet ikke små justeringer, sådan som hr. Hans Christian Schmidt står og siger her fra talerstolen, for så er det jo en ladeport af åbning.

Vi mener ikke, at der er grund til at ændre lovgivningen på det her punkt, men jeg vil så bare sige, at vi har heller ikke følt anledning til at gå særlig seriøst ind i det, for jeg synes faktisk ikke, at forslaget forarbejde er særlig seriøst.

Min sidste bemærkning går på de diskussioner, der har været om Naturklagenævnet og henvisningerne her. Jeg synes, det er o.k. at henvise til afgørelser i Naturklagenævnet, men når det har været debatteret, så vil jeg altså på mit partis vegne sige, at jeg synes, der er sket det i Naturklagenævnets praksis, at den er blevet mere politiseret, end godt er.

De, der sidder i Naturklagenævnet, skal jo sådan set varetage loven og ikke det, deres partier måtte have stemt til de enkelte lovforslag her i Folketinget. Og det synes jeg er en udvikling, vi har haft de senere år, som har været lidt dårlig. Jeg håber, det er kommet ind i lidt bedre udvikling, for ellers vil jeg da sige, at de overvejelser, jeg kunne have i den retning, ville være, at hvis det ikke bliver sådan, at den forbedring, som jeg mener jeg har kunnet set på det allersidste, ikke også fortsætter, er vi nødt til at ændre loven, sådan at aktive folketingsmedlemmer skal ud af Naturklagenævnet, og at det kun er f.eks. folk, der har været tidligere folketingsmedlemmer eller folk, der ikke sidder i Folketinget, der kan sidde i Naturklagenævnet. For der har altså været foretaget en sammenblanding af de roller. Og jeg mener også, at hr. Hans Christian Schmidt er en af de repræsentanter, der har været med til at gøre det, som jeg synes har været uheldigt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu vil jeg ikke gå ind i en lang debat om Naturklagenævnet, men det er tankevækkende, så godt hr. Steen Gade er orienteret uden nogen sinde at være til stede – det må man jo sige. At han alligevel ved, hvordan sådan nogle møder foregår, er jo i sig selv udmærket.

Jeg vil bare spørge hr. Steen Gade: Skulle det virkelig forstås sådan, at det ikke i sig selv skulle være bedre, at de folketingsmedlemmer, der har vedtaget loven, som jo netop er dem,

der sidder i Naturklagenævnet i dag, skal sidde og dømme efter det, de selv har vedtaget? Det er da en mærkelig sammenblanding. Skulle vi ikke starte med måske at have tillid til, at når man har lavet et sådant system, som jeg ikke én gang har hørt nogen indvende noget imod, så har det vist fungeret godt, og så må man leve med, at der somme tider kommer nogle kræfter, der har et lidt andet syn på tingene? Det er jo demokratiets vilkår.

Nu vil jeg bare sige til hr. Steen Gade, at jeg forstår ikke, hvad det er, hr. Steen Gade vil kritisere ved de her forslag. Det er vel nærmest, at det er så åbent, at selv hr. Steen Gade har store problemer med at forklare, hvorfor han ikke kan gå med til dem, for han kunne næsten bare komme med et forslag, og så kunne han risikere, at det ville blive taget. Det er vel problemet.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Frandsgaard (FP):

Jeg er glad for at høre, at hr. Steen Gade ikke vil være med til at bremse virksomhedernes muligheder ude i det åbne land. Men den måde, han vil hjælpe dem på, er ved, at hvis de ikke kan få lov til at udvide, eller hvad der nu er nødvendigt, så kan de bare flytte til et egentligt erhvervsområde.

Jeg vil gerne spørge hr. Steen Gade: Hvad så med alle de penge, der er investeret i den virksomhed ude i det åbne land, og det, den har opnået på det tidspunkt? Hvem skal betale for det? Virksomheden derude har formentlig ikke råd til bare at sige farvel til alt det, den har investeret, og begynde forfra.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Når jeg ikke kan støtte det her forslag, er det jo f.eks., når jeg hører hr. Frandsgaard. Det er jo klart, at hr. Frandsgaards logik er, at når en virksomhed har fået lov til at rykke ind i en landbrugsejendom, og når den kommer til at skulle udvide, så skal den have lov til at udvide. Og når den så skal udvide noget mere, så skal den have lov til at udvide noget mere, så skal den have lov til at udvide noget mere, for ellers siger hr. Frandsgaard, at vi lukker den. Det er jo sådan, hr. Frandsgaard tænker. Det er sådan, hr. Frandsgaard argumenterer, og det er lige præcis her, vores problem er.

For nu ikke at gøre det alt for ideologisk, så handler det jo simpelt om en lille mekaniker el-

ler sådan noget, der får lov til at lave noget. Han ved med 100 pct. sikkerhed, at hvis den virksomhed bliver så meget større, må han ind i byen. Det ved han, når han får lov til det. Så lukker vi den da ikke, hvis det en dag er virkelighed, at han skal flytte den. Og selv – sådan forstår jeg det – i det her forslag vil der være en grænse et eller andet sted. Jeg kunne bare ikke finde ud af, hvor den grænse er. Bare et eller andet sted er der en grænse, hvor også forslagsstillerne mener, at en virksomhed skal tvinges ind i en byzone.

Det, som jeg synes er for dårligt i det her forslag, er: Så sig da, hvor I vil have den grænse og lad os så diskutere det. Det betyder ikke, at jeg har sagt, jeg vil være med til det, men jeg synes bare ikke, at I kan, hvad skal jeg sige, blive ved med at tillade jer bare at sole jer ude i det åbne land til alle møderne ved at sige, at vi holder med jer, og så stiller I forslag, som er helt ukonkrete.

Formanden:

Man bruger ikke direkte tiltale.

Steen Gade (SF):

Nej, undskyld. Men det var det der med forsamlingshusene, der lige greb mig.

Formanden:

Vi er ikke i et forsamlingshus.

Steen Gade (SF):

Nej, det er lige præcis rigtigt. Nu forsvandt forsamlingshuset simpelt hen her, så jeg tror, jeg sætter mig ned.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Frandsgaard (FP):

Til hr. Steen Gade: Det er muligt, jeg har udtrykt mig forkert, for jeg er enig med hr. Steen Gade i, at på en landbrugsejendom skal man selvfølgelig ikke have lov til at udvide så meget, man vil. Det, jeg mente, er landområderne. Det vil sige ude i en landsby, hvor virksomheden har nået en vis størrelse, og hvor forholdene er til, at den kan blive ved med at udvide. Hvorfor skal man ikke have lov til det? Det var det, jeg mente med mit spørgsmål til hr. Steen Gade.

Når den har nået en vis størrelse, hvorfor skal man så absolut flytte til et industriområde og miste alt det, man har etableret derude? Det var det, jeg mente med spørgsmålet. Det er mu-

ligt, jeg formulerede mig forkert, men det var det, der var meningen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Et er teori, noget andet er praksis, og det skal man selvfølgelig somme tider passe på ikke at blande sammen.

Det, der er kendsgerningen, er, at når en smed begynder, så begynder han jo ene mand, og det er måske ofte en fritidsvirksomhed. Så udvikler det sig, hvis han er heldig og dygtig, og der bliver ansat nogle få mennesker, og så får han lov til at bygge en lille smule til. Og så er det jo selvfølgelig, at det problem, som Steen Gade er bange for, opstår.

Formanden:

Hr. Steen Gade!

Ole M. Nielsen (KRF):

Undskyld, hr. Steen Gade. Men han kommer så langt, at han skal til at have en lidt større udvidelse – som i den sag, der er beskrevet i B 82 – han skal til at udbygge med 1.000 m². Og her er der jo det ved det, at hvis han så skal rykke ind i byen på det tidspunkt, er der nogle enorme startomkostninger ved at købe en industrigrund og skrotte alt det, han har derude. Det er selvfølgelig problemet.

Men i den konkrete sag – og det er det, hvis man vil behandle sagerne lidt individuelt – var det jo en oplagt sag, som kunne afgøres hurtigt, for det var en, som reparerede gyllevogne. Jeg kender specielt smeden. Hvorfor i alverden skulle vi have de gyllevogne ind i industrikvarteret inde i byen? Det er da fuldstændig tåbeligt. Det er fleksibilitet, det handler om.

Men hvis ikke disse beslutningsforslag imødekommer hr. Steen Gades ønsker – jeg ved, at hr. Steen Gade har gode ideer – kunne vi så ikke opfordre hr. Steen Gade til at hjælpe til med at lave nogle ændringsforslag til de beslutningsforslag, så vi kunne få de rigtige rammer afleveret til miljøministeren som grundlag for et lovforslag?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg skal bare kort sige, at hr. Steen Gade ved jo godt, hvor grænsen er henne, for det var hr. Steen Gade, der i sine indledende bemærkninger sagde, at man skal forstå planloven sådan, at man ikke kan få lov til mere end en fordob-

ling. Og så ved hr. Steen Gade jo, at hvis det er det, planloven foreskriver – det er jeg enig med hr. Steen Gade i – så ligger der jo heri, at det er mere. Så jeg kan bare tilslutte mig og spørge hr. Steen Gade, om hr. Steen Gade vil være med til, at vi kan udarbejde et forslag, så vi kunne mødes om et kompromis.

Svend Aage Fauverholdt (DF):

De tre beslutningsforslag, som er til behandling her i dag, har det sigte, at vi skal gøre det åbne land mere attraktivt. Hensigten med beslutningsforslag nr. B 82 er at sørge for, at der skabes bedre muligheder for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land.

I bemærkningerne til forslaget er der nævnt forskellige eksempler. Derudover kender vi nok mange andre eksempler i vores kommunalpolitiske arbejde, hvor gode initiativer i det åbne land er bremset af en forkert lovgivning eller manglende lovgivning.

B 83 omhandler alle de overflødige landbrugsbygninger, der er kommet på grund af udviklingen gennem de senere år. Her skal der gennem lovgivningen åbnes mulighed for, at bygninger kan indrettes til forskellige formål. Naturklagenævnets arbejde vil blive meget mere interessant eller måske overflødigt på dette område, hvis lovgivningen præciserede, at man må forandre sin bolig til kontorer eller småindustri.

Beslutningsforslag nr. B 84 tager højde for de store ændringer, der er sket i landbruget med sammenlægninger og en stor animalsk produktion, hvor op til flere arbejdspladser bliver samlet ét sted. Herved fremkommer et behov for yderligere beboelse, og ved et eventuelt generationsskifte vil der være stor interesse for at kunne blive boende i nærheden af det sted, hvor man har lagt sin livsgerning.

De tre forslag drejer sig hverken om udvidelse ved landsbyerne eller i de industriområder, som findes i dag. De tre forslag drejer sig om de landbrugsbygninger, som er blevet overflødige efter den kolossale omlægning, der har været gennem de senere år, og derfor er det uforståeligt for Dansk Folkeparti, at man ikke kan samles om forslagene og være med til at gøre det virkelig attraktivt ude i det åbne land.

Det er vores håb, at når vi er færdige med udvalgsarbejdet, kan de tre beslutningsforslag vedtages med stor majoritet her i Folketinget.

Ebbe Kalnæs (CD):

I dag har vi igen planloven på programmet, og der har jo været talt meget om, at det er genbrugsforslag, der har været fremsat tidligere, og det er også rigtigt. De tidligere gange har CD, så vidt jeg har kunnet se tilbage, ikke været medforslagsstiller, men det er vi i dag, det er vi denne gang.

Jeg vil gerne med det samme tage fat i nogle af de invitationer, der har været, til at kigge på det her. Jeg opfatter nemlig forslagene, sådan som der er lagt op til i de bemærkninger, der motiverer dem, som et oplæg til, at vi skal diskutere planloven.

Jeg vil benytte lejligheden til at sige, at jeg oplever, at der er et reelt demokratisk underskud i den måde, vi har indrettet vores planlov på. Umiddelbart ser det måske ikke sådan ud, men den er indrettet på en sådan måde med regler, høringer, procedurer og masser af bureaukrati, at vi stort set ikke fra politisk hold er i stand til at gøre noget, når vi synes, de en gang imellem virker lidt tossede. Det, der mangler, er fleksibilitet og mulighed for at bruge undtagelsesdispensationer osv. De er der, det ved jeg godt, men reglerne bliver faktisk ikke administreret sådan i massevis af tilfælde.

Det, der er problemet, er, at ofte, når nogle søger efter planloven om et eller andet, er behandlingstiden urimelig lang. Den kan være så lang, at en gang imellem har vilkårene for det, man har søgt om, ændret sig, så der faktisk er en bedre løsning, men den tør man ikke bruge, fordi man så skal starte forfra med proceduren en gang til, og så er det næsten omsonst.

Det, jeg egentlig appellerer til, som andre også har gjort – det er til hr. Steen Gade, men det er bestemt også til ministeren – er, at ministeren nu går fordomsfrit ind i drøftelsen om de ting og ser, om det ikke er muligt at få indrettet dem sådan, at der bliver mulighed for, når man lokalt står med en konkret sag og synes, den er himmelråbende urimelig, at henvende sig og få en vis ørenlyd hos dem, der skal tage stilling.

Der er masser af administration i denne lovgivning, som er firkantet og uforståelig for folk, når de står i en konkret situation, og der lægges jo ikke op til, at det skal være et eller andet liberalistisk morads, hvor man bare kan gøre, hvad man vil. Der lægges ikke op til, at man bare skal have lov til det hele. Når der f.eks. siges 1.000 m², er det 1.000 m² i en hal, der er nødvendig, for at den virksomhed kan klare sig, eller det landbrug kan klare sig, eller noget an-

det. Det er jo ikke voldsomt meget, det lyder måske nok af meget for mange, som har en parcelhusgrund på 800 m², men det, der er det afgrænsende, er, at det ikke er voldsomt meget.

Det, der drejer sig om, er, at fleksibiliteten kommer ind i lovgivningen, at vi passer på, at vi ikke lader lovgivningen styre os i stedet for omvendt, og at vi passer på, at de organer, vi har til at tage sig af det her, ikke i den grad bliver selvkørende uden mulighed for politisk indblanding.

(Kort bemærkning).

Lis Greibe (S):

Hr. Ebbe Kalnæs bruger som argument, at der skal være større fleksibilitet i planloven. Jeg vil anbefale hr. Kalnæs at se på de tre forslag, vi har i dag, og gå ind på de konkrete eksempler, vi har nævnt.

Hvis man ser på dem, er det sådan, at i flertallet af dem endte det i sidste ende med et ja, og så kan hr. Kalnæs ganske vist sige: Jamen det var en lidt længere proces, og den endte i klagenævnet osv. Men at det tager den tid, er jo også et udtryk for, at man har vendt og drejet de ulemper og fordele og gener osv., der var ved den pågældende sag, så prøv lige engang at kigge på de sager, der endte med et ja. Flexibilitet skal man vist ikke begynde at efterlyse, den eksisterer.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Ikke alene i planlovene synes jeg, vi skal sikre lidt mere fleksibilitet. Jeg håber også, fru Lis Greibe vil udvise lidt mere fleksibilitet, når vi nu i udvalget skal tale om de ting.

Søren Kolstrup (EL):

Det her er jo kendt stof – ja, jeg har ikke haft fornøjelsen af at deltage i diskussionen tidligere, så for mig er det altså nyt. Men jeg er da gået tilbage i annalerne og har set, at det er nogle gamle plader, der genspilles med et par små nye nuancer.

Jeg kan meddele, at Enhedslisten ikke medvirker til nogen lempelse af den eksisterende lov. Vi kan ikke acceptere uplanlagt byggeri i det åbne land. Tilbygninger, ombygninger m.m. synes vi fortsat skal foregå på en sådan måde, at det er den gældende lov, der skal regulere det.

Jeg kan ganske tilslutte mig de betragtninger, fru Lis Greibe havde om, hvad der egentlig er

ideen med landzonen, nemlig at sikre et bestemt område, der tilfredsstillende nogle rekreative, æstetiske hensyn osv., både af hensyn til landboerne, men sandelig også af hensyn til byboerne, af hensyn til os alle. Så jeg vil sige, at jeg kan ikke deltage, og Enhedslisten kan ikke medvirke til at støtte en liberalisering af planloven.

Når det så er sagt, kan man selvfølgelig stille et mere grundlæggende spørgsmål. Vi, der ønsker en økologisk omstilling af samfundet – bl.a. for at sikre mere demokrati og mere nærvær, mindre koncentration – ønsker ikke bare at gøre det inden for landbruget, men også f.eks. inden for transportområdet. I modsætning til f.eks. CD, der er tilhænger af den grænseløse vækst og grænseløs mobilitet, mener vi, det er godt, hvis man så at sige hæmmer mobiliteten, for det er altså ikke en god familiepolitik, at man skal bruge mere og mere tid i hverdagen på at lade sig transportere på arbejde.

Derfor kan økologisk omstilling medføre, at man får flere følgeindustrier, og derfor kunne modspørgsmålet til os selvfølgelig være – og jeg kan se, at hr. Tom Beck allerede er på dupperne: Hvad vil I så gøre? Hvis det skulle komme dertil, at vi virkelig skulle vinde kampen for økologisk omstilling – og det tror jeg vi gør, og jeg tror også, vi vinder kampen for flere følgeindustrier – er der kun én ting at gøre. Det er at fastholde den eksisterende planlov, men samtidig sige: Der kan være nogle landsbyområder, der kan være en landsby her, der kan være en landsby der, hvor det kan være en fordel at betragte det som en miniby. Det vil sige, at det, jeg argumenterer for, er en reguleret, mere ligelig vækst i samfundet, hvor nogle eksisterende danske landsbyer får en ny status, og det er noget andet, end disse forslag lægger op til.

Når vi nu mødes om 3 eller 4 år, og der er kommet gang i den økologiske omstilling, kan det da godt være, at vi diskuterer hele spørgsmålet på nye præmisser, herunder en industriel udvikling i dele af landet. Men hvis der lægges op til mere Klondike i Danmark, så siger vi: Nej tak!

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil sige tak for hr. Søren Kolstrups meldinger. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at underspille hr. Søren Kolstrups indlæg, jeg synes, det var udmærket og præcist, og jeg vil gerne kvittere for det og komme det i møde.

Jeg kan godt høre på hr. Søren Kolstrup, at det, at der sker en udvikling ude i landdistrikterne, er Enhedslisten måske ikke så begejstret for, men hvis det sker på det økologiske område, er det alligevel af en vis interesse. Jeg synes, det er en helt legitim opfattelse, og det vil vi gerne kigge på, når vi nu kommer i udvalget. Vi vil selvfølgelig forsøge at få området udvidet, men jeg synes, det er en start at begynde her.

Vi er enige i, at der er en del landsbyer, som i højere grad trænger til vækst, og at landdistrikterne trænger til vækst, for ellers er det tom snak, at man skal kunne få folk til at bo derude. Man skal altså også kunne være derude og leve derude, så jeg synes, der er nogle gode takter i det, hr. Kolstrup sagde.

Jeg vil også godt bede hr. Søren Kolstrup bekræfte, at det vil kunne betyde, at vi får nogle nedlagte landbrugsejendomme, som kan anvendes til andet, f.eks. til salg af økologiske produkter. Vi er jo nødt til at sige, at det har jo ikke meget med bæredygtig udvikling eller byøkologi at gøre, hvis man siger, at sådan nogle bygninger, som jo udgør en ressource, skal stå tomme hen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Først vil jeg gerne lige sige til hr. Søren Kolstrup, at i CD er vi ikke indstillet på at skulle sende folk længst muligt væk, for at de kan passe deres arbejde, men det er bare situationen for mange.

Så vil jeg spørge hr. Søren Kolstrup: Kan hr. Søren Kolstrup ikke se mulighederne i at udnytte landbrugsbygninger og andet, der er i overskud, til mindre industri? Det skal selvfølgelig afvejes meget, om det har nogen miljømæssige konsekvenser, om der arbejdes med stoffer, vi skal passe på, hvad der sker med omgivelserne osv. Men en mindre industri vil altså give et par familier eller tre derude mulighed for at beskæftige sig med det i deres dagligdag og få det til at fungere og dermed undgå at have den lange transport. Det er en udvikling, som vil give bæredygtighed og bedre muligheder, også på landet, men det skal selvfølgelig være inden for rammer, som er miljømæssigt helt forsvarlige. Her kunne jeg se en åbning og en mulighed for, at Enhedslisten også ville være med til at drøfte de ting positivt i udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Fauherholdt (DF):

Hr. Søren Kolstrups indlæg bar stærkt præg af, at man overhovedet ikke forstår, hvad det her drejer sig om. Det er jo nedlagte landbrugsejendomme, der er tale om, og lige meget i hvilke egne af landet vil vi da gerne være med til at give en hånds-rækning. Vil man skabe større aktivitet i stedet for at der, som nogle siger, står forsømte bygninger overalt, og vil man eventuelt også drive økologisk industri, hvis der kan sættes nogle ting i gang, åbnes der da også muligheder for det. Jeg synes nok, der mangler forståelse fra Enhedslistens side i den sag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg tror, det er korrekt vurderet, at hr. Fauherholdt og jeg får svært ved at kunne nå hinanden i spørgsmålet her.

Tilbage til hr. Hans Christian Schmidt og hr. Ebbe Kalnæs: Det er vigtigt for mig og for Enhedslisten at præcisere, at hvad angår det åbne land, og hvad angår de landbrugsejendomme, der ligger her, finder vi det vigtigt, at det handler om landbrug. Men så kommer det næste spørgsmål, for der kan jo være nogle glidende overgange fra landbrug og til at tage nogle industrielle initiativer. Jamen herregud, det er jo den måde, hvorpå det danske industri-kompleks har udviklet sig. Der har været noget erfaring på landet, og så har man efterhånden bygget noget småindustri op, typisk en maskinstation. Det starter i det små, og så er det blevet til en stor fabrik.

Men når vi kommer til egentlig industri, beklager jeg, at her vil jeg fastholde min løsning: her handler det om at flytte ind til den nærliggende, udvidede landsby, punktum! Hvis der kan være interesse for at tage den diskussion, deltager vi gerne i den, men vi vil altså skelne mellem det åbne land og landsbyen, der pludselig begynder at få ny vækst i kraft af, at der bindes flere arbejdende hænder på landet.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jamen jeg synes, vi nærmer os noget fornuftigt her.

Når den mulighed for at flytte ind til den lille landsby eksisterer, mener hr. Kolstrup så, at antallet af landsbyer i Danmark er konstant? Kunne det ikke tænkes at ændre sig? Kunne man ikke forestille sig, at der kunne opstå en ny

landsby omkring sådan en lille gård, hvor der var opstået en eller anden lille industri, som hverken svinede med spildevand eller røg? De fleste industrier laver jo ikke svineri nu om dage, og de er oven i købet ganske smukke at se på. Kunne man ikke forestille sig, at det kunne konstateres, at nu er der altså opstået en ny, lille landsby omkring det sted, og at den kunne få lov til at blive liggende, i stedet for at beboerne skulle flytte til den nærliggende landsby?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jo, i min fremtidsvision har jeg også forestillinger om, at der i virkeligheden kan ske nogle ændringer i bosættelsesmønstret; det tror jeg egentlig godt. Men jeg beklager over for hr. Ole M. Nielsen, at jeg vil fastholde, at der bliver tale om to typer bebyggelse: en landsby, der virkelig ligger i tilknytning til det åbne land, og en landsby, der får ny status og bliver en by med alt, hvad dertil hører af offentlig infrastruktur. Det bliver vi nødt til at skelne skarpt imellem, for ellers glider det.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg synes altså, det her lyder meget lovende for det arbejde, vi nu skal have i udvalget.

Jeg vil bare spørge hr. Søren Kolstrup: Planloven i dag foreskriver jo, at der ikke kan ske detailhandel fra en nedlagt landbrugsejendom, men kunne man ikke forestille sig, at der f.eks. kunne handles med blomster, planter eller urter, eller hvad man nu vil kalde det, fra sådan en nedlagt landbrugsejendom? Er det ikke inden for rækkevidde af det, hr. Søren Kolstrup også ser?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Uha, det er virkelig en stor fristelse for mig at kunne omfavne hr. Hans Christian Schmidt, som jeg normalt er så uenig med, for jeg synes jo, det lyder rart, at vi kan få gang i landet og få pustet noget mere liv i landdistrikterne, så den voldsomme centralisering og kapitalkoncentration, der har fundet sted, bliver bremset.

Tænk, hvis Venstre er ved at finde tilbage til sine rødder og vil fastholde noget arbejdskraft på landet i stedet for at sparke den bort og måske også vil medvirke til nye landbrugsstøtteordninger – jamen det er da interessant. Og om vi så i den forbindelse kunne ændre planloven

– ja, jeg er lige ved at kunne lade mig friste, men jeg må altså sige til hr. Hans Christian Schmidt, at jeg bliver nødt til at tænke meget, meget nøje over det, inden jeg hopper på vognen. Men det lyder fristende.

Thorkild B. Fransaard (FP):

I går havde vi en god forespørgselsdebat her i Folketinget, som var rejst af Kristeligt Folkeparti, og som gik på, hvad vi skal gøre for at undgå den skævvridning af udviklingen i vort land, der har været, som der endnu er noget tilbage af, og som der er fare for bliver endnu værre, når vi ser ud i fremtiden:

I dag behandler vi tre beslutningsforslag, som direkte kan modvirke en sådan skævvridning, så vi undgår, at der bliver mere arbejdsløshed ude i yderområderne, og vi undgår, at al udvikling bliver stoppet derude. Det er det, der er meningen med de tre beslutningsforslag.

Når vi tager de to første, drejer det ene sig om, at man kan få lov til at udvide den virksomhed, man har, enten den er af den ene eller den anden størrelse. Man kan få lov til at foretage de ting, der er nødvendige for at indrette sig rigtigt, uden at sagen absolut skal helt op i amtsrådet, hvor tilladelsen mange gange bliver nægtet, fordi der er andre myndigheder, der har interesse i at få stoppet det, man beder om.

Det andet er med hensyn til brugen af de tomme landbrugsejendomme, som jo desværre kommer til at stå derude. De skal kunne udnyttes til mindre virksomheder, og igen skal det kunne lade sig gøre, uden at man skal igennem hele den planlovgivning, vi har nu, hvor sagen igen skal hele vejen til tops, og i langt de fleste tilfælde bliver tilladelsen nægtet, næsten ligegyldigt hvor lidt der er tale om.

Det tredje forslag drejer sig om, at man i det mindste kan få lov til at bygge en bolig mere ved bestående landbrug, der er blevet større eller vil blive større på grund af den omlægning, der er ved at ske inden for landbruget. Alle tre ting finder Fremskridtspartiet det selvfølgelig helt naturligt, at der skal være mulighed for.

Sammenlagt kan forslagene, som jeg startede med at sige, være med til at stoppe den skævvridning, der er på vej, og de kan medvirke til, at der igen sker en udvikling – ikke bare af landbrugsejendommene, men af alle landområderne og landsbyerne som helhed.

Hvis vi ser lidt tilbage, er det nu en gang sådan, at så godt som alle de virksomheder, samfundet lever af i dag, er startet ude i en landsby

eller ude på en landejendom. Så har de udviklet sig til de mere eller mindre kendte virksomheder, vi har i dag, og i mange tilfælde er der, som det er blevet nævnt, blevet bygget en by omkring de virksomheder. Det skal der åbnes mulighed for igen, for set med mine og Fremskridtspartiets øjne er den planlov, vi har, ved at være en misforståelse, når den forbyder etablering af virksomheder ude i det åbne land.

Jeg ved godt, at det bliver sagt, at det er for miljøets skyld og for at undgå, at der sker forurening derude – men igen: I langt de fleste tilfælde er det ikke noget problem for virksomhederne. Vi kan tage f.eks. maskinfabrikker, vi kan tage møbelfabrikker, og jeg kunne blive ved; de har ikke engang et afløb fra virksomheden, så der er ingen risiko for, at de forurenede. Hvorfor kan de ikke lige så godt ligge derude, hvor der er plads til dem? Jeg forstår det ikke.

Når der er tale om virkelig forurenende virksomheder som kemikalievirksomheder og den slags ting, skal der selvfølgelig være helt styr på, hvor de ligger. Men de tre beslutningsforslag er et startsignal til, at der igen kan ske en udvikling derude, og de kan være med til at løse de stive muligheder eller umuligheder, der i dag er for at få nogle ting gennemført.

Når jeg taler på den måde, er det – som jeg før har nævnt – fordi jeg i mange år har siddet i en kommunalbestyrelse og også været formand for det tekniske udvalg. Derfor ved jeg, hvor vanskeligt det er at gennemføre de mindste ting, når der skal ændres eller bygges til ude i det åbne land. Der var en kort periode, hvor det var lidt nemmere for os i kommunalbestyrelsen; det var dengang, zonelovskompetencen i en forsøgsperiode var lagt ud til nogle kommuner, for dér var der mulighed for, at vi kunne hjælpe dem ude i det åbne land. Men den kompetence er jo desværre igen lagt tilbage til amtsrådene.

Uden at starte den store ideologiske debat er de tre beslutningsforslag noget, som vi selvfølgelig kan støtte. Men jeg vil selvfølgelig også anmode om, at man, inden man hejser den store ideologiske fane i top, lige slår koldt vand i blodet og ser, om man ikke kunne blive enige om at gå noget i den retning, der er lagt op til. Det er ikke lovforslag, det er beslutningsforslag, og hvis regeringen kan komme med noget i den retning eller bare noget, der kan hjælpe i samme retning, er jeg da sikker på, at de, der er med til at fremsætte beslutningsforslagene, gerne vil gå ind i et samarbejde om det.

Ole M. Nielsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan støtte de tre forslag her.

Som jeg sagde i et tidligere indlæg: Når vi ikke ville være medforslagsstillere, var det, fordi vi havde på fornemmelsen, at det her nok kunne udvikle sig til en ideologisk krig, og det synes vi såmænd egentlig, at sagen er for god til. Derfor er det jo utroligt glædeligt, det, der har udviklet sig her i Folketings salen den sidste times tid, hvor det kan se ud, som om man trods alt kan mødes lidt på tværs og snakke om, hvad det er for en udvikling, vi ønsker.

Det samfund, det landbrugsland, den natur, vi har nu, er jo et kulturland. Det er ikke et naturlandskab, det er ikke noget, der har været her altid, så hvorfor skulle det lige nøjagtig være det rigtige niveau, vi er på nu? Er vi nu blevet så kloge, at vi siger, vi skal stoppe her, at der er det rigtige antal landsbyer i den rigtige størrelse og placeret de rigtige steder osv.? Hvorfor skulle vi dog fastlåse situationen?

Med hensyn til den erhvervsmæssige udvikling er vi jo i Danmark i den grad afhængig af fleksibilitet og af, at vi kan starte nye virksomheder, som kan få lov til at udvikle sig, osv. Landet er ikke stort nok til de helt store industrier, men vi har indtil nu levet på, at der er nogle, der får nogle gode ideer, nogle, der er i stand til at få sat noget i gang og har mod på at gøre det. Det er netop det, der ligger lidt af i forslagene, især selvfølgelig i beslutningsforslag nr. B 82

Jeg kender personligt til den sag, som er beskrevet med landbrugssmeden, hvor der gik 6-7 år, inden han fik sin tilladelse. Han var død i mellemtiden, men han havde heldigvis en søn, der overtog virksomheden, så den kunne leve videre til stor gavn for lokalsamfundet, altså også for det landbrug, der var i området. Det er jo nemlig også en betingelse for, at vi kan have industri og landbrug, at der er nogle reparatører, som kan få hjulene til at køre, så mejetærskerne ikke, ligesom ovre i Rusland, bliver stående ude i den yderste række, når de er kørt fast eller har en eller anden maskinfejl, og så står derude og ruster op de næste 50 år. I Danmark bliver de repareret inden for 2 timer, fordi vi har nogle folk, der kan finde ud af det, og det er det, vi skal støtte.

Udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger er noget af det, vi har snakket om, og det

behøver slet ikke at være til noget, der har med landbrug af gøre. Elektronikindustrier egner sig udmærket til at ligge i sådanne tidligere landbrugsbygninger, hvor der kan isoleres og bygges til osv. De hverken udvikler røg eller sviner med spildevand eller noget som helst, så hvorfor skulle de ikke have lov til at ligge der og skabe naturligt liv omkring en lille gruppe gårde eller en landsby, eller hvad det nu i øvrigt er?

Det sidste beslutningsforslag, nr. B 84, drejer sig om bygning af en yderligere bolig til en landbrugsejendom. I gamle dage var der noget, der hed en aftægtsbolig, og hvorfor i alverden skulle vi ikke have lov til at bygge aftægtsboliger, når vi alligevel skal passe de gamle? Det er da noget snildere, at de bor lige ved siden af, så vi ikke skal køre ind til byen og passe dem. Det sparer da en hel del kørsel til gavn for miljøet, at vi kan arbejde og holde fri og passe vores børn og passe vores gamle i en enhed i stedet for at ligge og flyve og fare rundt.

Selvfølgelig er det også helt naturligt, at der skal kunne bygges en yderligere bolig til en medhjælper. Hvorfor dog ikke? Det handler om, at hele landet skal være befolket, beboet, så jeg kan i princippet tilslutte mig forslagene her. Men jeg vil også meget gerne være med, hvis vi kunne udvikle dem i en sådan retning, at der også kunne opnås flertal for dem, i stedet for at det kun bliver en gentagelse af noget, vi har prøvet tidligere.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil på forslagsstillernes vegne gerne sige tak for en god debat.

Jeg synes, det var nogle gode synspunkter, vi fik frem, og ikke mindst fra forslagsstillernes partier var der selvfølgelig nogle gode bemærkninger, må jeg sige. Men jeg synes også, der var nogle gode åbninger fra Enhedslistens side, og vi vil selvfølgelig sørge for, at der bliver iværksat et udredningsarbejde i udvalget, så vi bygger beslutningerne på de faktiske forhold – hvad der har vist sig, hvilke erfaringer vi har med planloven – og så prøver at se, om der kan laves et kompromis på nogle af områderne. Det ser vi frem til.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 73:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af et Center for Folkesundhed.

Af Yvonne Herløv Andersen (CD) m.fl.
(Fremsat 12/1 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Carsten Koch):

Beslutningsforslaget opfordrer regeringen til at sikre, at der etableres et Center for Folkesundhed i Kommunehospitalets bygninger i København.

Man forestiller sig, at en lang række institutioner skal samles i hospitalets bygninger, så der på den måde kan tilføres den nødvendige styrkelse af en tværfaglig indsats for sundhed og velfærd. Det drejer sig bl.a. om Institut for Folkesundhedsvidenskab, Sociologisk Institut, Institut for Antropologi, Institut for Statskundskab, Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi, DSI, Institut for Sundhedsvæsen, Arbejdsmedicinsk Klinik, Institut for Sygdomsforebyggelse og eventuelt nogle kommende institutioner. Hovedparten af disse institutter hører under Københavns Universitet, og det er forskningsministeren, der har ansvaret for universiteternes lokalebehov.

Selv om regeringen kan være enig i nogle af de hensigter, der ligger bag forslaget – og der skal ikke lægges skjul på, at det er et sympatisk forslag – kan regeringen alligevel ikke støtte forslaget. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at der bør ske en styrkelse af indsatsen for folkesundheden, og at forskning, uddannelse og formidling af viden om folkesundhed bør prioriteres højt – særdeles højt. Men det må naturligvis

ses i en sammenhæng med den indsats, der ellers skal gøres for folkesundheden, og som jeg på egne og flere andre ministres vegne vil fremlægge en redegørelse for her i Folketinget i april måned.

Det tværgående forebyggelsesprogram for folkesundheden, som det hedder, involverer mange ministre, nemlig socialministeren, arbejdsministeren, undervisningsministeren, by- og boligministeren, erhvervsministeren, miljø- og energiministeren, trafikministeren, kulturministeren og fødevareministeren.

Det er klart, at der til støtte for så stor en opgave må samarbejdes mellem de mange institutioner, der er på området. Det giver et solidt grundlag for arbejdet med at bedre sundhedstilstanden i samfundet, hæve middellevetiden m.v. Og der foregår da også allerede i dag et samarbejde f.eks. via et netværkssamarbejde eller de såkaldte murstensløse centre.

Det er i øvrigt uklart, vil jeg sige, hvilken grad af koordination den foreslåede centerdannelse sigter imod. Udgangspunktet må være at tilgode folkesundheden gennem de samarbejdsformer, der fremmer sagen bedst, og at alle institutioner i hele landet deltager i samarbejdet, ikke blot i Københavnsområdet.

Kommunehospitalet omfatter 78.000 m² bruttoetageareal. Bygningerne er fredet og opført til hospitalsdrift for 130 år siden. Selv om bygningerne er vel vedligeholdt, er en betydelig del af bygningerne uanvendelige til de nævnte formål. Københavns Universitet har i en rapport fra 1995 anslået, at der må nedrives ca. 10.000 m² og opføres ca. 18.000 m² tilbygninger til de eksisterende bygninger, hvis hele bygningskomplekset skal anvendes til et Center for Folkesundhed.

Behovet for tilbygninger skyldes, at komplekset ikke rummer mulighed for at indrette auditorier og større undervisningsrum. Udgifterne til ny- og tilbygninger vil udgøre ca. 250-300 mio. kr.

Den anvendelige del af bygningerne, ca. 65.000 m², er opført efter en byggeskik, der er ufleksibel med hensyn til ændringer, både hvad angår konstruktive principper og installationer.

Da undervisningslokaler skal forsynes med ventilation og gøres anvendelige til institut- og undervisningsbrug, må man anslå, at udgifterne til ombygning og indretning vil være i størrelsesordenen 300-500 mio. kr.

Værdien af Kommunehospitalet er ifølge den offentlige vurdering i 1998 ansat til ca. 211 mio.